
COALIȚIA CIVICĂ PENTRU ALEGERI LIBERE ȘI CORECTE
LIGA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR OMULUI DIN MOLDOVA -
LADOM

**MONITORIZAREA PROCESULUI ELECTORAL
LA ALEGERILE LOCALE GENERALE
DIN REPUBLICA MOLDOVA**

RAPORT II

9 - 20 mai 2007

Proiectul este finanțat de către Fundația Eurasia,
cu resursele Agenției Suedeze pentru Cooperare și Dezvoltare Internațională (Sida/Asdi) și
Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID),
Fondul Național pentru Democrație, SUA, Ambasada SUA în Republica Moldova și
Misiunea OSCE în Republica Moldova.

Opiniile exprimate în acest raport aparțin autorilor și nu reflectă neapărat poziția finanțatorilor.

Publicarea acestui raport este posibilă datorită sprijinului financiar acordat de poporul american prin Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Opiniile exprimate în acest document aparțin autorilor și nu reflectă neapărat poziția USAID sau a guvernului american.

REZUMAT ȘI CONCLUZII

Prezentul raport cuprinde constatările privind desfășurarea procesului electoral în perioada monitorizată.

Mersul campaniei electorale s-a manifestat printr-un șir de acțiuni organizate de autoritățile centrale și locale cu ocazia Zilei Victoriei asupra fascismului (9 mai), a manifestațiilor prilejuite de sărbătorirea Zilei Europei (9 mai) și Ziua internațională a muncii (1 mai). Evenimentele respective au servit drept pretext pentru autoritățile centrale și locale, precum și pentru unii concurenți electorali, inclusiv cei degrevați din funcție, de a-și promova imaginea politică prin participare la întruniri și manifestații oficiale și prin distribuirea de ajutoare umanitare veteranilor celui de-al II-lea război mondial.

După încheierea procesului de înregistrare a concurenților electorali, la 11 mai, aceștia s-au angajat decisiv în campania electorală.

Grupul de monitorizare a remarcat faptul că majoritatea partidelor politice, angajate în lupta electorală, nu au avut capacitatea să propună candidați pentru funcțiile eligibile din toate circumscripțiile electorale.

Continuă să fie utilizate pe larg resurse administrative, intimidarea concurenților electorali din opoziție, publicitatea electorală directă neavenită sau ascunsă în mass-media publică, plasarea neregulamentară a afișajului electoral etc.

În perioada de raportare s-au intensificat acțiunile organelor de forță din raioanele de est ale Republicii Moldova, aflate sub administrare separatistă, care au purces la intimidări directe față de concurenții electorali și reprezentanți ai corpului diplomatic.

LADOM a înregistrat o serie de tendințe pozitive în activitatea Comisiei Electorale Centrale (CEC), îndeosebi prin luări de atitudine legale față de unii concurenți electorali și față de contestațiile depuse. Este salutar faptul că a demarat programul de instruire a funcționarilor electorali. CEC a emis un șir de hotărâri care conduc la corectarea campaniei electorale, totuși, adoptarea multor regulamente, instrucțiuni, circulare, interpretări ale prevederilor Codului electoral nu pare a fi justificată, deoarece îngreuiază aplicarea în practică a legislației de către funcționarii electorali, la care acestea ajung cu întârziere sau necesită alte tălmăciri.

Totodată, Consiliul Electoral de Circumscripție Chișinău a acționat rezervat și prudent, chiar nejustificat în situații concrete.

În același timp, în mod special, LADOM își exprimă îngrijorarea față de următoarele aspecte negative în desfășurarea procesului electoral:

- Implicarea nejustificată, selectivă, și intimidarea de către organele de forță a unor susținători ai concurenților electorali în actuala campanie;
- Favorizarea de către administrația publică locală a unui concurent electoral;
- Utilizarea resurselor și pîrghiilor administrative deținute de unii concurenți electorali în virtutea funcției pe care o dețin;
- Lipsa de transparență a finanțării concurenților, precum și a cheltuielilor operate de aceștia în scopul agitației electorale;
- Lipsa de condiții egale pentru toți concurenții electorali.

Aspectele negative menționate în acest raport pot afecta în mod dramatic integritatea procesului electoral în caz dacă nu vor fi remediate.

CONSTATĂRI

1. Contextul politic

Perioada de raportare a fost marcată de sărbătorirea Zilei Victoriei asupra fascismului (9 mai), de implicarea concretă, dar întârziată, a majorității concurenților electorali în campania electorală propriu-zisă. Astfel, campania electorală a intrat în faza decisivă.

Cel puțin șapte formațiuni politice au raportat presiuni din partea autorităților asupra concurenților electorali care-i reprezentau, în scopul convertirii „în candidați ai PCRМ”; mai multe formațiuni politice au contestat modalitatea de depunere a documentelor de înregistrare la Consiliile electorale de circumscripție; 4 formațiuni politice au raportat asupra acțiunilor de reținere de către colaboratorii de poliție a activiștilor săi, în scopul identificării sau amendării pentru faptul că plasau afișe electorale pe străzi.

S-au acutizat relațiile dintre partidele de opoziție, inclusiv PPCD și PD pe de o parte, și partidul de guvernământ (PCRМ), pe de altă parte.

2. Autoritățile publice centrale

Implicarea nejustificată a șefului statului în campania electorală

Reamintim că la 5 mai 2007, în Piața Marii Adunări Naționale a fost organizat un concert la care a fost invitat cântărețul rus Filip Kirkorov. La concert au participat cu mesaje electorale favorabile pentru Veaceslav Iordan, concurentul electoral susținut de PCRМ, persoane oficiale, precum Președintele republicii dl Vladimir Voronin, șeful Legislativului, dl Marian Lupu, premierul Vasile Tarlev etc.

Reprezentanții a 3 formațiuni politice au cerut autorităților electorale să ia atitudine privind încălcarea legislației electorale de către primele trei persoane în stat, dar examinarea contestațiilor a fost amînată de Consiliul Electoral de Circumscripție al municipiului Chișinău (CECMC) din motive tehnice, invocîndu-se faptul că s-ar fi descărcat bateriile laptop-ului la care urmau să fie vizionate imagini de la concert. Aceasta în urma unor eforturi indecise ale CEC și CECMC de a da o apreciere legală intervenției publice lansate de oficialități.

De asemenea, s-a constatat că Președintele Parlamentului, dl Marian Lupu, și concurentul electoral dl V. Iordan, participă în comun la întîlnirile cu alegătorii în localitățile din mun. Chișinău. De altfel, concurenții electorali și observatorii remarcă faptul că Președintele Parlamentului, dl Marian Lupu, întreprinde asemenea vizite și în alte localități din republică.

Membrii Guvernului Republicii Moldova se deplasează sistematic în raioane în cadrul unor vizite de lucru prestabilite și făcute publice.

3. Comisia Electorală Centrală (CEC)

Potrivit art.38 alin.8 din Codul electoral „Concurenții electorali prezintă o dată la două săptămîni organelor electorale respective rapoarte financiare, care trebuie să conțină informații referitoare la venituri și cheltuieli conform destinației”. În acest context la Comisia Electorală Centrală au fost prezentate rapoartele financiare de către 9 concurenți electorali. În conformitate cu art.18, 26 și 38 din Codul electoral nr.1381-XIII din 21 noiembrie 1997, Comisia Electorală Centrală atenționează asupra necesității respectării prevederilor art.38 alin.(8) concurenții electorali: Partidul Legii și Dreptății, Partidul Social Liberal, Partidul Social Democrat din Moldova, Partidul Ecologist "Alianța Verde", Uniunea Centristă din Moldova, Partidul European, Partidul Dezvoltării Spirituale "MOLDOVA UNITĂ", Partidul Conservator, Partidul Național Liberal.

4. Intimidări din partea autorităților secesioniste a concurentului electoral de la Corjova, Valeriu Mîțul

Duminică, 13 mai, grupuri înarmate de milițieni și persoane în civil au pătruns ilegal în satul Corjova și i-au arestat pe primarul satului Valeriu Mîțul, degrevat din funcție, deoarece candidează din nou la funcția de primar și pe consilierul raionului Dubăsari, Iurie Coțofan.

Ei au fost supuși interogărilor timp de patru ore. Milițienii au motivat reținerea în cauză prin faptul că, în acea zi, la cererea consătenilor, primarul urma să convoace o adunare, la care trebuia să prezinte o dare de seamă în fața alegătorilor săi. În plus, Valeriu Mîțul, ales în funcție în 2003, candidează pentru încă un mandat la primărie. Lui i s-a spus că nu are dreptul să afișeze nici un anunț pe teritoriul satului, aflat, în opinia autorităților de la Dubăsari, în subordinea regimului de la Tiraspol. De asemenea, i s-a interzis să organizeze în localitate orice acțiune, inclusiv manifestări culturale de hramul satului. Dl Valeriu Mîțul s-a arătat nedumerit de faptul că autoritățile de la Chișinău nu-i apără pe corjoveni de separatiști, solicitînd, și pe această cale, susținere din partea organelor legitime ale R. Moldova.

La rîndul său, consilierul raional Iurie Coțofan a spus că a fost interogat separat și că milițienii l-au umilit. El crede că aceste acțiuni de intimidare sunt întreprinse pentru a o favoriza la funcția de primar al satului pe Lidia Lesic, o persoană care susține regimul de la Tiraspol, soțul, fiica și ginerele căreia lucrează la secția de miliție din Dubăsari.

Constantin Sucitu, directorul gimnaziului din localitate, și-a exprimat indignarea că a fost modificată lista membrilor Consiliului electoral de circumscripție de nivelul I Corjova nr.15/3, introducîndu-se cu preponderență persoane din rîndurile PCRМ și PPCD.

5. Invocarea acțiunilor de intimidare a concurenților electorali

Partidul Social Liberal (PSL) și candidatul Partidului Democrat (PD) la funcția de primar al municipiului Chișinău, Vladimir Filat, reclamă comiterea unor fărădelegi și abuzuri din partea Puterii în actuala campanie electorală, în timp ce Veaceslav Iordan, candidatul partidului de guvernămînt la funcția de edil al Chișinăului, neaga aceste lucruri.

PSL menționează un incident produs la 13 mai, la Telenești, unde liderul formațiunii Oleg Serebrian nu a putut să se întâlnească cu alegătorii, precum cum era planificat, deoarece sala respectivă a fost ocupată de spicherul Marian Lupu, care a avut o întrevvedere cu simpatizanții Partidului Comunistilor.

În comunicat se menționează că, deși Lupu a participat la o acțiune electorală, el a venit cu mașini ale Parlamentului, fiind însoțit de ofițeri ai Serviciului Pază de Stat. PSL susține că alte cazuri „ieșite din comun care pot servi drept precedente periculoase în practica electorală” din R. Moldova au fost semnalate în raioanele Ștefan Vodă și Briceni.

Potrivit unui comunicat al PD, pe 11 și 12 mai au fost distruse mai multe panouri de afișaj electoral ale lui Vladimir Filat. PD cataloghează acțiunile repetate de distrugere a afișajului electoral al candidatului Vladimir Filat drept o tentativă de intimidare și un act capabil să compromită desfășurarea liberă și în condiții democratice a alegerilor locale din municipiul Chișinău.

Pe de altă parte, într-un comunicat remis de staff-ul electoral al candidatului PCRМ, Veaceslav Iordan, se menționează că „în ultimul timp unii dintre contracandidații la funcția de primar general al municipiului Chișinău fac interpelări în diferite instanțe în care este vizat el și echipa sa, motivele fiind de obicei inventate”.

Potrivit lui Iordan, motivul real al acestor acțiuni este faptul că „oponenții săi pierd competiția și speră ca aceste interpelări le va ridica popularitatea și îi vor știrbi din autoritate”. Candidatul comuniștilor este de părere că, pe această cale, autorii interpelărilor încearcă sa-l atragă în discuții politice, care nu au nimic în comun cu grijile și nevoile cetățenilor capitalei.

Alegerile locale generale, programate pentru 3 iunie 2007, au intrat în a treia fază, cea decisivă. Mai multe partide de opoziție au semnalat neregularități, în ce privește modul de desfășurare a campaniei electorale.

Curtea de Apel a anulat, pe 15 mai, decizia Comisiei Electorale Centrale care obligase primăria capitalei să acorde Partidului Popular Creștin Democrat *Piața Marii Adunări Naționale*, pentru organizarea unor acțiuni cu caracter electoral, pe 1 iunie 2007. Primăria a refuzat să acorde Piața PPCD pentru toată ziua de 1 iunie, pe motiv că o solicitare similară fusese făcută și de candidatul Partidului Comuniștilor la funcția de primar al capitalei, dl Veaceslav Iordan, care intenționa să organizeze un concert cu participarea interpretei Sofia Rotaru. Curtea de Apel însă, a găsit întemeiate argumentele PCR, potrivit cărora PPCD nu putea cere autorizația pe 23 martie, întrucât a fost înregistrat în calitate de concurent electoral abia la 20 aprilie. PPCD s-a arătat nemulțumit de decizia Curții de Apel și a declarat că o va ataca în Curtea Supremă de Justiție.

După duelul electoral cu creștin-democrații, comuniștii au intrat în conflict și cu Partidul Democrației Sociale (PDS). Deși ambele partide s-au atacat reciproc în spoturile electorale, judecătoria sectorului Rîșcani din mun. Chișinău a interzis doar difuzarea spotului PDS. Nici comuniștii și nici Comisia Electorală Centrală nu a comentat încă această decizie. PDS amenință că-și va retrage semnătura din Codul de conduită în alegeri, promovat de CEC. La alegerile locale generale din 3 iunie participă și 12 formațiuni politice din UTA Găgăuzia, ceea ce reprezintă un record pentru autonomie, unde pînă în prezent participau nu mai mult de 5-6 formațiuni politice, a declarat, la 16 mai curent, bașcanul UTA Mihail Formuzal. În Găgăuzia vor exista 65 de secții de votare în 26 de localități, inclusiv două orașe și un municipiu. Pentru 26 de mandate de primar candidează 129 de concurenți, dintre care 61 sunt independenți. Această cifră reprezintă circa 5 candidați pentru un loc. Cei mai mulți candidați au fost propuși de către Blocul electoral "Patria-Rodina-Ravnopravie" (EBPRR) – 18 candidați, Partidul Comuniștilor – 15, Partidul Democrat – 11 etc. 1844 persoane candidează pentru 378 locuri în consiliile locale, ceea ce înseamnă că pentru fiecare poziție concurează 5 candidați. Cei mai mulți candidați sunt din partea partidului Comuniștilor – 371, EBPRR – 350, Partidul Democrat – 248. 249 candidați sunt independenți. Pentru funcția de primar al Comratului (principalul oraș din regiune) s-au înregistrat 3 candidați, iar la cele 27 de mandate de consilier pretind 252 de candidați. Dl Formuzal a declarat că se vor aloca 97,000 lei din bugetul Găgăuziei pentru a asigura cele 65 secții de votare cu urne de vot transparente, inclusiv și urne mobile.

6. Implicarea concurenților electorali la manifestările consacrate Zilei de 9 mai și distribuirea de ajutoare materiale veteranilor celui de-al doilea război mondial.

Conducerea raionului Florești s-a manifestat nejustificat, în contextul campaniei electorale, la mitingul din 9 mai, organizat cu ocazia comemorării Zilei Victoriei și a făcut deschis publicitate electorală în favoarea candidatului PCR, Mihai Rusu. Acesta, fiind degrevat din funcție pe perioada campaniei electorale, s-a folosit public de funcția eligibilă pe care o deținea pentru a se promova în alegeri. Astfel, dl Mihai Rusu le-a oferit veteranilor de război cadouri, specificînd că sunt din partea autorităților.

Similar, în raionul Drochia, la mitingul din 9 mai, președintele V. Belinschi și adjuncții săi, fiind degrevați din funcție, au ținut discursuri oficiale, amintind publicului că a început campania electorală și invitîndu-i deschis să-i voteze.

Și la Ocnița, unii candidați la funcția de consilier au oferit cadouri veteranilor de război.

De asemenea, în orașul Căușeni, mai multe microbuze de rută au transportat pasagerii prin oraș fără plată, la indicația dnei Repeșciuc Aurelia, candidat independent la funcția de primar. Automobilele îi aparțin.

În or. Soroca, la mitingul organizat la 9 mai, cu ocazia Zilei Victoriei, au participat și primari degrevați din funcții.

La Cimișlia, autorități locale din partea PCRМ, degrevate din funcții, au participat la mitingul din 9 mai și au făcut campanie electorală în favoarea PCRМ.

Candidatul la funcția de primar din com. Larga, dl A. Josan, reprezentant PSL, a informat că din ajutorul umanitar primit la primărie au fost repartizate pachete mai multor familii nevoiașe, în vederea avantajării concurentului electoral Voloșciuc Lidia, candidat din partea PCRМ.

7. Utilizarea resurselor administrative.

La Ungheni sunt iluminate doar curțile și străzile unor locatari de la bloc, care fac parte din Asociația locatarilor, președintele căroră candidează la funcția de primar.

La Consiliul electoral de circumscripție nr. 13, Donduseni au depus contestație 5 partide semnalând utilizarea resurselor administrative din partea PCRМ.

La Sîngerei, candidatul PCRМ a plasat în programul său electoral ca o realizare a PCRМ proiectul de gazificare, în vederea obținerii de avantaje electorale.

La Cimișlia și la Cahul, membrii administrației publice locale, deși s-au degrevat din funcții, continuă să utilizeze automobilele, birourile, telefoanele, carburanți, în scopuri personale și electorale.

Automobilul Consiliului raional de marcă „Niva” este folosit de către președintele raionului Briceni pentru deplasarea prin sate în scopuri electorale.

8. Convertiri și presiuni asupra concurenților electorali

Grupul de monitorizare a fost informat de către mai mulți părinți din s. Tudora, r-nul Ștefan-Vodă: Veronica Mocan, Eugenia Uță, Lidia Cazotii, Victoria Cociug, Natalia Uță, Nina Țapu, Ludmila Mihailenco, Maria Cardauc și Ion Mocan referitor la faptul că la 16 mai 2007, colaboratori ai Comisariatului de poliție Ștefan-Vodă au venit la școala medie din localitate pentru a cerceta cazul dnei Căldare Valentina, concurent electoral, profesoară la clasa III-a A, care este bănuită că a făcut agitație electorală nepermisă în clasă și că ar fi înmînat copiilor calendare cu conținut electoral. Copiii au fost luați forțat în cabinetul metodic și au fost interogați, intimidați și speriați că vor fi luați la Comisariatul de poliție. Copiii minori au fost interogați în lipsa părinților și le este frică să mai meargă la școală. Părinții susțin că dna Căldare Valentina nu a făcut agitație electorală în rîndul copiilor și susțin poziția acesteia.

Grupul de monitorizare a fost informat de dl avocat Valeriu Galer, printr-o declarație dată în scris de acesta, în calitate sa de candidat independent la funcția de primar al or. Rîșcani, în circumscripția nr. 27, despre faptul că a fost înregistrat în modul corespunzător conform Art. 41-44 a Codului electoral și a primit legitimația cu nr. 07 din 8 mai 2007, iar la 16 mai a fost invitat la adunarea organizației primare din or. Rîșcani a PCRМ, care s-a desfășurat în sediul Primăriei Rîșcani. La acea adunare, deputatul în Parlamentul R. Moldova, dl Nicolae Guțu, ia cerut să dea explicații „cum de a îndrăznit să candideze la funcția de primar, după care a insistat să-și retragă candidatura.” De menționat că dl Valeriu Galer este membru al PCRМ. Ulterior, la 17 mai 2007, ziarul „Iskra-Scînteia”, organ de presă a Comitetului raional Rîșcani al PCRМ, a publicat o informație denigratoare în adresa concurentului electoral respectiv, numindu-l: „impostor”, deci, persoană care încearcă, prin înșelăciune, să de dea drept altcineva pentru a ajunge în organele administrației publice locale.

Declarații similare au făcut concurenții electorali la funcția de primar a or. Rîșcani, dnii Mihail Chitic și Alexandru Pădurari. Aceștia invocă, de asemenea, că prin faptul că au fost somați să-și retragă candidaturile se încalcă Art. 47 a Codului electoral a R. Moldova și Art. 26, 32, 38, și 39 a Constituției Republicii Moldova.

Dna Irina Sajin, candidat la funcția de consilier local din s. Antoneuca, r-nul Drochia, invocă faptul că i s-a cerut de polițistul de sector să meargă la primăria din localitate. Actualul candidat la funcția de primar, dl Coșarcă Vitalie, polițistul de sector dl Hagiuc Corneliu și dna Găuază Tamara, membru al biroului electoral au învinuit-o de faptul că „fură păsări de la consăteni”, fapt ce urmează a fi demonstrat, și i-au solicitat să părăsească cursa electorală.

La Dondușeni au fost intimidat mai multe persoane de la PD, de către șefii lor, ca aceștia să nu candideze. Printre aceștia: șefa oficiului poștal din s. Elizavetovca, directoarea gimnaziului s. Pivniceni, un asistent social din s. Teleșeuca.

La Rîșcani au fost înregistrate două cazuri de intimidare a candidaților electorali, prin care li s-a cerut să-și retragă candidaturile, fiind amenințați că, în caz contrar, vor avea probleme după alegeri. În zilele de 10-11 mai unii concurenți și-au retras candidaturile.

S-au întezit vizitele parlamentarilor în scopuri „de întâlnire cu poporul”, în cadrul acestora se vorbește despre reușitele partidului de guvernământ și ale administrației publice locale.

În perioada preelectorală, din 25 de foști primari, care acum și-au înaintat candidaturile la funcția de primar, 9 au migrat din diferite partide la PCRM.

Primarul comunei Heciul Nou și Biliceni Noi, r. Sîngerei a trecut de la AMN la PCRM. Aceeași situație s-a înregistrat cu trei candidați în consiliul raional, care de la AMN au trecut la PCRM. La fel și în comuna Bursuceni, de la AMN s-a trecut la PCRM.

La Soroca, candidații PSL au fost supuși presiunilor din partea conducătorilor locali de la PCRM. În concluzie, mai mulți candidați de la PSL în consiliile locale au trecut la PCRM.

Directorul școlii din s. Camenca, r. Glodeni, fiind candidat din partea AMN la funcția de primar, a fost impus de către conducerea raionului să-și retragă candidatura și să candideze din partea PCRM la funcția de consilier. Directorul Liceului Glodeni face campanie electorală pentru PCRM în cadrul întâlnirilor cu părinții și elevii claselor superioare.

La Telenești, s. Scorțeni, dna Daria Ureche s-a degrevat din funcție și candidează din partea PCRM. D. Ureche a sugerat mai multor alegători că va sta la secția de votare și va urmări fiecare alegător.

La Basarabeasca, a fost identificată migrația politică a candidaților din PCRM. Mulți s-au declarat ca independenți. Exemplu: dl Valeriu Filipov, candidat la funcția de primar.

5 membri PSL din satele Coteala, Larga, Hlina, Trebisăuți și Bălăsinești din r. Briceni, toți profesori, candidați pe lista Consiliului raional, au fost impuși de către șeful acestora, V. Ghieș, să-și retragă candidaturile de pe lista acestui partid.

Trei candidați în Consiliul local din s. Tabani – Burea V., Moldovan A., Duplache M. au fost impuși de către Galina Gheorghe, fost primar și actual candidat la funcția de primar din partea

PCRM, sa-și retragă candidaturile de pe lista consilierilor locali, fiind amenințați de concedierea de la locul de muncă.

V. Spatari, vicepreședintele raionului, i-a impus pe 6 membri ai PSDM, candidați în Consiliul local Berlineț, dna Svera Valentina, Tihonciuc Vasile, Beliciuc Roman, Cazac Eduard, Curahiuc Alexei, Tatarciuc Vasile să-și retragă candidaturile de pe listă, fiind amenințați cu demiterea din funcție.

9. Probleme. Abateri

La Anenii-Noi, PPCD a iluminat mai multe străzi, în scopul sporirii atractivității electoratului față de acest partid.

Până în prezent, la Ștefan Vodă nu a fost dat publicității locul pentru plasarea afișajului electoral.

La Briceni, climatul electoral este tensionat. Majoritatea membrilor comisiilor electorale de circumscripție sunt lucrători ai primăriilor sau membri ai PCRM.

Ziarul raional „Meleag natal” face agitație numai pentru PCRM. În ziarul din 04 mai, în articolul intitulat „Au marcat jubileul de 20 de ani”, se spune că la Plenara veteranilor de război administrația publică centrală a lansat un apel către veteranii raionului de a susține PCRM.

10. RECOMANDĂRI

Ținând cont de observările efectuate și îngrijorările exprimate, grupul de lucru responsabil de implementarea proiectului “Monitorizarea procesului electoral” recomandă:

- să se reacționeze prompt și adecvat față de cazurile de corupere și intimidare a alegătorilor, precum și față de acei funcționari electorali care încălcă legislația electorală;
- disputele electorale să fie soluționate în termeni rezonabili și în strictă conformitate cu legislația în vigoare;
- a se reflecta declararea mijloacelor financiare și a materialelor utilizate de concurenții electorali, în conformitate cu art. 38 alin. (1) lit. a) din Codul electoral.

Tratarea nediscriminatorie a concurenților electorali:

- Asigurarea unor condiții adecvate în localurile de desfășurare a alegerilor;
- Informarea obiectivă și amplă a opiniei publice de către mass-media cu privire la procesul electoral;
- Neexcluderea din listele electorale de bază a alegătorilor aflați temporar peste hotare.

Autorităților publice:

- Asigurarea unor condiții egale pentru toți concurenții electorali ;
- Actualizarea calitativă a listelor electorale.

Concurenților electorali:

- Respectarea legislației electorale.